

ZAMONAVIY PEDAGOGIKA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Xalilova Feruza Mamatqulovna

Buxoro davlat universiteti

Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi

Buxoro davlat universiteti Boshlang'ich ta'lim metodika kafedrası Zamonaviy ta'limni tashkil etishga qo'yiladigan muhim talablardan biri ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarf etmay, qisqa vaqt ichida yuksak natijalarga erishishdir.

“Ta'lim to'g'risida”gi Qonun va “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi” ta'lim –tarbiya sohasidagi ulkan odimlarni boshlab berish bilan birga tehsil beruvchi har bir pedagog zimmasiga ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiluvchi qator vazifalarni yukladi. Bu esa o'z navbatida ta'lim –tarbiya jarayoniga bo'lgan yangicha qarashlarni shakllantirishga asos bo'lib xizmat qiladi. Har qanday ta'limning maqsadi – bilimni hamda uni amalda qo'llay bilish ko'nikmalari va malakalarini shakllantirish, shunga zarur shaxs sifatleri va ko'rsatmalarini ishlab chiqish. Ta'lim faoliyati harakatida maqsadning barcha komponentlari amalga oshar ekan, turli usullarni umumlashtirgan holda amalda qo'llay olish talab etilmoqda.

Ta'limning globallashuvi sharoitida ta'lim sohasi bilan jamiyatning rivojlanib borayotgan ijtimoiy ehtiyojlari o'rtasida nomutanosiblikning yuzaga kelganligi kuzatilmoqda. Ta'lim tizimi oldiga barkamol shaxsni shakllantirish, ta'lim sohasib bilan mehnat bozori o'rtasida nomutanosiblikni qisqartirish hamda axbarot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarining kengaytirishkabi yangi dolzarb vazifalar qo'yilmoqda.

Qisqa vaqt oralig'ida muayyan nazariy bilimlarni talabalarga yetkazib berish, ularda ma'lum faoliyat yuzasidan ko'nikma va malakalarni hosil qilish, shuningdek talabalar faoliyatini nazorat qilish, ular tomonidan egallangan bilim, ko'nikma hamda malakalar darajasini baholash ta'lim pedagog xodimdan yuksak pedagogik mahorat hamda ta'lim jarayoniga nisbatan yangicha yondashuvni talab etadi. Bugungi kun pedagogikasida integratsion texnologiyalar axbarot - kamunikatsion texnologiyalari vositalarisiz pedagogic jarayonlar samaradorligini ta'minlashni tasvvur etib bo'lmaydi. Bunday innavatsion yondashuv hamda axbarot- kamunikatsion texnologiyalari vositalarining joriy etilishi mazkur jarayonlarda tasodifiy va kutilmagan holatlarni oldini olishga xizmat qiladi [1, 17 b]. Pedagogik texnologiya o'z mohiyatiga ko'ra subyektiv xususiyatga ega, ya'ni har bir pedagog ta'lim va tarbiya jarayonini o'z imkoniyati, kasbiy mahoratidan kelib chiqqan holda ijodiy tashkil etishi lozim. Qanday shakl, metod va vositalar yordamida tashkil etishidan qat'iy nazar pedagogic texnologiya o'z oldiga ta'lim shakllarini optimallashtirish vazifasini qo'yadi va ushbu vazifa ta'lim jarayonini samarali tashkil etishga va amaliyotga tadbiiq etishga xizmat qiladi. Ta'lim muassasida pedagog xodimlar va rahbarlarining asosiy vazifasi pedagog jarayonlarni tashkil etishda ijobiiy natijalarga erishish uchun jamoada yoki guruhda zaruriy shart- sharoitlarni yaratish, raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash uchun

ta'lim jarayonlarni yaxlit tizim sifatida rivojlantirish hisoblanadi. Zamonaviy pedagog o'z faoliyatida zehni, ilmiy, ijtimoiy- siyosiy va madaniy taraqqiyotni mohiyattan chuqur anglay olishi, ham dunyoviy ham diniy bilimlarni keng dunyoqarashi orqali to'g'ri talqin eta olish, qolaversa, o'quv jarayonida kompyuter texnologiyalari va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalana olish zarur.

Ta'lim jarayonini samarali tashkil etashning asosiy tamoyillaridan biri pedagogic jarayon ishtirokchilari ya'ni asosiy harakatlantiruvchi kuchlari, aniqroq qilib aytganda pedagogic jarayonlarda subyekt-subyekt munosabatlarining qaror topishidir. Inson ongi hamisha subyektiv salohiyatga egadir. Shunday ekan bilimni tahsil oluvchi talabalar tomonidan puxta o'zlashtirilishiga beruvchi predmetga nisbatan subyektiv munosabatni tarkib topshirish natijasida erishadi [2, 46 b]. Bu esa o'z navbatida bilish usulini mustaqil belgilashni ya'ni muammoning yechimini topishda o'z dunyo qarashi va tafakkur tarzidan kelib chiqib shu bilan birga xato qilish huquqiga egaligini ta'minlaydi. Ta'lim jarayonida subyektlar faoliyatini muvofiqlashtirishda ularning mustaqil mustaqil va samarali fikrlashining muhim mexanizmi sifatida reflaksiv yondashuv o'ziga xos ahamiyat kasb etadi. Refleksiv tushuntirish jarayonlarini alohida tashkil etish, subyektlarining o'zini-o'zi tahlil qilishi, o'z tushunchlari hamda xatti-harakatlarini faol o'ylab ko'rishi uchun shart sharoitlar o'rgatadi.

Ta'lim jarayonini tashkil etish va boshqarishda shaxs faoliyat yondoshuvi ham zarur hisoblanib, pedagogik jarayonlarda subyektlar faolligini ta'minlash va aniq maqsadlarga ko'ra belgilangan vazifalarni bajarishga subyektlarni motivlashtirish yo'nalish vujudga keladi. Shaxs faoliyat yondashuvida shaxsning va faoliyatning komponentlari bir-biri bilan chambarchas bog'liq holda o'rganiladi, chunki bu yondashuv asosida tashkil etiladigan pedagogik jarayonlarda talablar-subyekt sifatida faoliyat ko'rsatadi va o'z navbatida, talaba shaxsning subyekt sifatida rivojlanishi uning faolligi, mustaqil, erkin, tanqidiy, tahliliy va samarali fikrlashining rivojlanishi orqali aniqlanadi.

Demak, ta'lim har bir tehsil oluvchining qiziqishi va bilish qobiliyatining o'quv faoliyatini tashkil etish jarayonida namoyon qilish imkoniyatini yarata olish zarur, bu holat esa tehsil oluvchining shaxs sifatida rivojlanishini va o'z-o'zini rivojlantirishini ta'minlaydi. Ta'limiy islohotlarning asosiy maqsadi esa "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"da ta'kidlanganidek, inson uchun har tomonlama uyg'un kamol topishi va farovonligi, shaxs manfaatlarini ro'yobga chiqarishning sharoitini va ta'sirchan mexanizmini yaratish, eskirgan tafakkur va ijtimoiy xulq-atvorning andozalarini o'zgartirishdan iboratdir. [3, 24 b], Ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda integratsion texnologiyalardan foydalanishnushbu maqsadni amalga oshirishga yo'naltirilgan hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. Тухсанов, К. Р. (2014). К вопросу о переводе на узбекский и русский языки притчи " Спор грамматика с кормчим" персидского поэта Руми. In Филология и лингвистика в современном обществе (pp. 36-39).
2. Tukhsanov, K. R. (2020). DJAMAL KAMAL IS AN EXPERIENCED TRANSLATOR. Theoretical & Applied Science, (4), 950-956.
3. Xalilova, M. F., & Niyazova, D. S. (2021). Ecological education of children in primary school. ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL, 11(1), 615-622.
4. Xalilova, F. M. (2021). TABIATSHUNOSLIK DARSLARIDA O 'QUVCHILAR TASAVVUR VA TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH HAMDA RIVOJLANTIRISH. Scientific progress, 2(6), 1030-1037.
5. Xalilova, F. (2020). "СУВЎТЛАРНИНГ ЭКОЛОГИК ГУРУХЛАРИ ВА АҲАМИЯТИ" МАВЗУСИНИ ЎҚИТИШДА ХУСУСИЙ МЕТОДЛАР. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 4(4).
6. Mamatkulovna, K. F., & Muxamedjonovna, G. S. (2022). European Journal of Innovation in Nonformal Education (EJINE).
7. Mamatqulovna, X. F., & Muxammedovna, G. S. (2021). Pedagogical and psychological features of the organization of lessons on the basis of pedagogical technologies in the primary school. Middle European Scientific Bulletin, 11.
8. Mamatkulovna, K. F. (2021). Formation and Development of Students' Imagination and Concepts in Science Lessons. International Journal of Culture and Modernity, 11, 196-200.
9. Kurbanova, S. (2021). TEXNOLOGIYA DARSİ JARAYONIDA TALABALARNING MEHNAT TARBIYASINI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 3(3).
10. Бахронова, А. И. (2021). БЎЛАЖАК БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ДАРСДАН ТАШҚАРИ ТАРБИЯВИЙ ФАОЛИЯТНИ АМАЛГА ОШИРИШГА ТАЙЁРЛАШ ЙЎЛЛАРИ. Scientific progress, 2(6), 1074-1082.
11. Бахронова, А. И. (2021). БЎЛАЖАК БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ЎҚУВЧИЛАРНИ АХЛОҚИЙ ТАРБИЯЛАШГА ТАЙЁРЛАШДА ДАРСДАН ТАШҚАРИ ИШ ШАКЛЛАРИ. Scientific progress, 2(6), 1083-1089.
12. Наврузова, М. Г. (2020). Креативность педагога-условие инновационности его профессиональной деятельности. Вопросы науки и образования, (11 (95)), 109-111.
13. Vaxronova, A. (2022). БЎЛАЖАК БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ДАРСДАН ТАШҚАРИ ТАРБИЯВИЙ ФАОЛИЯТНИ АМАЛГА ОШИРИШГА ТАЙЁРЛАШ ЙЎЛЛАРИ. Физико-технологического образование, 1(1).

14. Bakhronova, A., & Sadirova, M. (2021). PROBLEMS OF TRAINING WITH THE FAMILY IN EXTRACURRICULAR EDUCATIONAL ACTIVITIES. In World science: problems and innovations (pp. 216-218).
15. Ismoilovna, B. A. (2021). Problems of Training Future Primary School Teachers to Cooperate with The Family in Extracurricular Educational Activities. Middle European Scientific Bulletin, 8.
16. Omonova, D. N. Methodological fundamentals of linguistic competence in language teaching based on integrative approach. Middle European Scientific Bulletin. 2021.
17. Omonova, D. N. Q. (2021). The Linguistic competence in language teaching based on Integrative Approach. In World science: problems and innovations (pp. 213-215).
18. Omonova, D. (2022). LINGVISTIK KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA MEDIA TA'LIM VOSITALARDAN FOYDALANISH. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 182-183.
19. Qizi, O. D. N. METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF LINGUISTIC COMPETENCE IN LANGUAGE TEACHING BASED ON INTEGRATIVE APPROACH.
20. Farmonova, S. (2021). Opportunities for the Development of the Communicative Culture of Future Teachers through the Design of Teaching. International Journal of Culture and Modernity, 11, 172-175.
21. Farmonova, S. (2019). THE TOLE OF THE PROJECT TEACHING TOOL IN DEVELOPING THE COMMUNICATIVE CULTURE OF FUTURE TEACHERS. Scientific Bulletin of Namangan State University, 1(6), 434-441.
22. FARMONOVA, S. M. (2020). Improvement of Professional Thinking in Future Teachers. International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology, 7(05), 251-257.
23. Khamraev, A. R. (2019). Modeling Teacher's Activity in Designing Students' Creative Activities. Eastern European Scientific Journal, (1).
24. Hamroev, A. R. (2019). Modeling activities of teachers when designing creative activities of students. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 2019.
25. Xayrullayeva, D. (2021). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA ONA TILI TA'LIMINING AHAMIYATI. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 8(8).
26. Dilnoza, X. (2022). 1-SINF "ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI" DARSLARIDA ETNOPEDAGOGIKA NAMUNALARINI O'RGATISH METODIKASI. БАҲҚАРОРЛИК ВА ЕТАКЧИ ТАДҚИҚОТЛАР ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ, 2(4), 337-341.
27. Xayrullayeva, D. N. Q. (2021). BOSHLANG'ICH SINF ONA TILI DARSLIKLARIDAGI IJODIY MASHQ VA TOPSHIRIQLAR TIZIMI. Scientific progress, 2(7), 1235-1242.
28. HAMROYEVA, M. (2021). BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INNOVATION YONDASHUV. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 1(1).
29. Rasulovna, H. M. (2022). TOHIR MALIKNING ASARLARIDA ONOMASTIK BIRLIKLAR QOLLANILISHINING USLUBIY TAHLILI. БАҲҚАРОРЛИК ВА ЕТАКЧИ ТАДҚИҚОТЛАР ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ, 2(4), 391-398.

30. Rasulovna, H. M. THE LITERARY OF ANTHROPONYMS. Chief Editor.
31. Rasulovna, H. M. (2021). Anthroponymic forms in the text of artistic work (On the example of Tahir Malik's work). Middle European Scientific Bulletin, 10.
32. Rasulovna, H. M. (2021). Use Of Anthroponyms In Tahir Malik's Stories. Journal of Contemporary.
33. Hamroyeva, R. M. (2021). Application of Anthroponymic Units in the Works of Tahir Malik (On The Example of the Story "Devona"). Middle European Scientific Bulletin, 8.
34. Sidikova, S. D. (2021). Theoretical and didactic principles of distance learning. Academics: an international multidisciplinary research journal, 11(1), 541-548.
35. Shavkatovna, S. D. (2021). OLIYGOHLARDA MASOFAVIY TA'LIMDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI. In Научно-практическая конференция.
36. Shavkatovna, S. D. THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN DISTANCE LEARNING.
37. Sidiqova, D. (2021). «МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ МАТЕМАТИКЕ» В УСЛОВИЯХ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ СТУДЕНТОВ В ПРЕПОДАВАНИИ НАУКИ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 3(3).
38. Sidiqova, D. (2021). ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ В КОНТЕКСТЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 6(6).